

Hembygdsbladet

År 2015
Nr 4

Medlemsblad för Vikingstad hembygdsförening.
Hemsida: <http://www.hembygd.se/vikingstad/>.
Kontakt: Göran Nilseryd Tel 0142-20205
Ansvarig utgivare: Gunnar Asplunder

Redaktörer:
Rickard Fransson
Anders Cedergren

DEN GAMLA BILDEN

Möbelsnickeri i Vikingstad har gamla anor.

Från 1928 till början av 40-talet bedrev Adolf Asplunder (1889-1966) snickeriverksamhet vid fastigheten Lottenborg norr om järnvägen. Yrket hade han bland annat lärt av sin bror Karl (Sängkalle) i Linköping. Företaget hette Vikingstad möbel och karosserifabrik. Fabrikationen bestod av möbler såsom bord, stolar, skåp, sängar, skrivbord samt diverse utrustning till försvaret tex vapenkistor. Karosseriarbetena bestod av hytter samt flak till mindre lastbilar. I lokalerna bedrev även Albin Fransson (1888-1966) lackeringsverkstad. Albin var kusin till Adolf. Virket till snickeriet hämtades från Sörhult i Nykil. Verksamheten fick läggas ned bland annat på grund av att personalen blev inkallad till CVM under kriget. Adolf Asplunder började sedan som verkmästare på Gällstad Lundby snickerifabrik. Lackeringsverkstaden flyttade till Frössle och uppgick sedan i Svenska ALUCROM. Text skriven av Gunnar Asplunder, sonson till Adolf.

Nya hytter och flak i parad.

Finare bord.

AB VIKINGSTAD MÖBEL & SNICKERIFABRIK (VMS)

Företaget bildades 1945 dvs. för 70 år sedan av 6 st snickare som blev friställda från CVM i Malmslätt senare FFV och nu mera SAAB. Snickarna blev friställda pga. av att andra världskriget var slut och de nya flygplanen tillverkades i aluminium och drevs av jetmotor dvs. inget trä och inga propellrar.

Vid och tillhörande Vikingstad Handelsträdgård fanns en passande lokal som hade tillhört Adolf Asplunders Snickerifabrik (nu mera Idrottsvägen 14B). Lokalen användes av VMS fram till 1965 trots att den var liten och trång.

Bolagets långa namn var att visa att man tillverkade det mesta när det gäller snickerier, ett bra sätt till marknadsföring på den tiden. Nu mera är företaget känt över stora delar av Sverige och därför vill man inte ändra ett inarbetat namn. Bland många arkitekter och inköpare i Stockholm och Göteborg mm kallas företaget endast "Vikingstad".

Första uppdraget, 1945, blev tillverkning av ladugårdsfönster följt av en inredning till Wersténs uraffär i Grönlunds backe i Linköping. Inredningen blev bra och därmed blev inriktningen specialinredningar dvs. "skräddarsydda" inredningar efter kundens önskemål företagets affärsidé i fortsättningen.

1951 bytte bolaget chef, första vd:n slutade och flyttade till Stockholm. Ny chef blev Gunnar Petersson och 1955 engagerades Ivar Göransson som verkstadschef och dessa två blev ledare i företaget fram till Gunnars pensionering 1988.

Ny fabrik byggdes 1965 i ändamålsenliga lokaler på industriområdet i Vikingstad, Åstorpgatan 6. Fabriken har förlängts i båda ändar 1977 och utbyggnader på bredden har skett 1994 och 1996.

Nya fabriken medförde att flera större och avancerade inredningar kunde utföras. Bankinredningar var ett av huvudobjekten för tillverkningen under 1970 talet fram till ca 2007 då bankerna inriktade sina kundkontakter över skrivbord och inte över disk. VMS har dessutom tillverkat specialinredningen till bl.a. Regeringskansliet Rosenbad och UD och ett stort antal högskola och domstolsinredningar.

Sofforna utanför plenisalen i Riksdagen är den inredning, utförd av VMS, 1987, som har exponerats mest i TV. I och vid sidan av sofforna intervjuas ofta politiker när det är något speciellt som hänt i riksdagen.

1988 övertogs företaget av VIFORM AB. De nya ägarna, alla Vikingstadbor och tidigare anställda på VMS, var Lars-Gunnar Petersson vd, Bertil Tränk kundkontakt/offert, Bo Andersson verkstadschef, Bertil Gustavsson montering. Under 1980-90 talet var förhållandevis ganska goda år i inredningsbranschen så vi hade möjligheter till att investera i både maskiner och tillbyggnader. Företagets första CNC styrda maskiner ("broadbandspets") och ("fräsbearbetning") inköptes under 1990 talet.

Maskininvesteringarna medförde att lite större serier av inredningsdetaljer kunde tillverkas, vilket vi var medvetna om att konkurrensen tvingade oss till.

VMS har genom åren värnat om en bra kvalitet på inredningarna och detta har inneburit att vi har erbjudits att "räkna" på många spännande objekt över hela Sverige. Tyvärr

har EU-upphandlingen satt stora sår i den svenska konkurrensen och då i synnerhet från öststater som oftast har mycket lägre omkostnader.

2009 var en del av Viforms ägare pensionsmässiga men det fanns yngre förmågor på företaget som var intresserade att fortsätta tillsammans med Bertil Tränk som jobbar vidare med att beräkna arbeten. Pluraform bildades med Jonas Rosén som vd och Mikael Svensson verkstad, tillsammans med Bertil som ägare men namnet AB Vikingstad Möbel & Snickerifabrik lever vidare. Tillverkningen fortskrider med specialinredningar lika förut. Personalen har minskat på tillsvidareanställda pga. naturliga avgångar men man löser detta genom flera samarbetspartners. VMS har under senaste året fått ett nytt CNC-tillskott så nu är företaget rustat för nya avancerade uppdrag.

Vikingstad 2015-09-09, Lars-Gunnar Petersson

Byvandring i Bankeberg 12/8 2015

Vikingstad Hembygdsförening i samarbete med Studieförbundet har haft en byvandring i Bankeberg under ledning av Gunnar Asplunder och Rickard Fransson. Vi var ett 40-tal personer som kom till Hembygdsgården där vandringen började. Gunnar berättade historien om det gamla "skjutshållet" numera Hembygdsgård och om Gästgivaregården och Rickard visade bilder från Östen Allerts bildarkiv. Vandringen gick sedan till "ankdammen" som en gång i tiden låg nedanför Kuskbostaden intill nuvarande Kyrkans Hus. Förbi Tingshuset, Nybergs affär och Västergården (i logen var det mycket bus i hö't) vidare till "skolberget" där många av deltagarna hade minnen från tefats- och kälkåkning och om de gamla lärarna Åhlström, Lager m.fl. Vi gick förbi bastun, banken och platsen där brandstationen och trafikiosken en gång i tiden stod och var då samlingsplats för traktens ungdomar. Gunnar berättade om företagarna Kardell, El Otto och Sjölanders verksamhet, flera av deltagarna berättade personliga historier om sin uppväxt på 50–60-talet i Bankeberg. Vandringen avslutades vid Järnvägsstationen. Det blev en mycket lyckad och lärorik vandring kryddad med många personliga historier från deltagarna och Gunnars uppväxt i Bankeberg.

På skolberget.

Tomten där Nybergs affär låg, mitt emot Tingshuset.

Staket ett:

En eldsjäl i hembygdsföreningen, Hans Persson, fixar staketet runt hembygdsgården. Skrapning och målning idag.

Staket två:

Grannen Västergården har satt upp en fin och traditionell gärdesgård mot Mimergatan. Det uppskattas verkligen!

Spelmansträff 16/8 2015

Vikingstads Hembygdsförening i samarbete med Studieförbundet har haft spelmansträff på Hembygdsgården i Vikingstad.

Ordf. Göran Nilseryd hälsade musiker och besökare välkomna. På eftermiddagen kom ett 40-tal besökare som lyssnade på musikanterna och besökte den gamla 1700-tals gården. Under dagen serverades det varmkorv och kaffe med doppa och smörgåsar i vagnhallen.

Gudstjänst 29/8 2015

Missionskyrkan hade söndagsgudstjänst i Hembygdsgårdens trädgård med ett 40-tal deltagare.

Höstmarknad vid Vikingstads Hembygdsgård den 12/9 2015

Vikingstads Hembygdsförening har i samarbete med Studieförbundet haft Höstmarknad på Hembygdsgården i Vikingstad. Knallarna placerades i trädgården och i våra bodar. Det såldes blommor, trädgårdsväxter, honung, ost (från Holland) olika slags slöjdalster och serverades kolbullar, kaffe och våfflor. DIS var och visade släktforskning. Jularbo klubben från Motala var och underhöll med sång och dragspelsmusik och "Sluggo" var och körde med sin råoljemotor. Några hundra besökare kom och gick under dagen och den Holländska osten hade en strykande åtgång.

Rakered kvarnbro återinvigd.

Det blev något av en hembygd dag i Rakered när den gamla bron vid kvarnen åter öppnades. Ett femtiotal personer hade samlats på och vid bron där det var minimarknad och kaffeservering.

Strax utanför Vikingstad ligger byn Rakered. I byns historieskrivning nämns att den 1562 utgjordes av fem frälsehemman. 1786 kom Rakereds socken att ingå i Vikingstad socken. Trots detta fanns socknen kvar som så kallad jordebokssocken till 1892.

Text: BO BÄCKMAN, Länstidningen

LOPPIS-vagn

Vi ska försöka starta en LOPPIS-vagn där vi kan sälja skänkta saker som ni kanske kan avvara och någon annan har behållning av.

Inkomsterna går till föreningsverksamheten. Hör av er till hembygdsgården eller Rickard Fransson tel 070 - 522 52 56

Torsdagsförmiddagar i varje vecka är det arbete och prat på hembygdsgården. Alla är välkomna att utföra någon syssla som känns meningsfull.

Historien om soldaten Bengt Grahns soldatliv.

Bengt föddes 7/11 1774 i Gammalkil, han kom 1792 till Vikingstad, som soldat till soldattorpet nummer 49 i Kvarstad Rakered. Bengt gifte sig 1798 med Maja Greta (Margaretha) Månsdotter-Ramstedt. Hon var född i Vikingstad 1779 och makarna fick flera barn. Som soldat blev Bengt kommenderad på flera fälttåg utomlands, bland annat var han i Norge, Tyskland och Frankrike. Han blev fången i Frankrike, men han hörde inte av sig till hustrun på soldattorpet i Rakered på över fyra år, medan andra knektar skrev hem och berättade om fångenskapen.

Hustrun Margareta hade också nåtts av ett rykte som sagt att Bengt var död. Även Regementet trodde troligen att Bengt var död för dom utsåg en ny knekt på soldattorp 49. Bengt 2, som sedan fick ta både torpet och namnet efter företrädaren. Bengt 2 var också så gott som säker på att företrädaren var död och därför kände han inte några större samvetsqual när han också övertog hustrun Margareta.

I maj månad 1809 hände något. Då kom det ett brev från Bengt Grahn i Frankrike som befanns vara i livet och vid god hälsa. I samma stund insåg Margaretha och knekten Bengt 2 att deras överenskommelse om äktenskap sens emellan kunde glömmas. De hade dessutom gjort sig skyldiga till horsbrott.

Länsmannen Johan Marberg i Lilla Greby, Vikingstad, yrkade på böter för båda. Bengt 2 dömdes som ogift att böta tretton riksdaler och sexton skilling banko och Margaretha som gift får böta 26 riksdaler och 32 skilling banko. Bengt 2 flyttade till Kaga. Bengt Grahn levde sedan med hustrun Margaretha och de fick flera barn tillsammans. Han blev kommenderad till Norge 1814. Hustrun Margaretha avled i barnsäng 4/9 1817. Bengt gifte om sig 1820 med Anna Samuelsdotter och makarna fick flera barn. Bengt avled 9/7 1828, han var då bonde och skatteman på Rakereds skattegård i Vikingstad.

Prästen i Vikingstad skrev i Döboken följande om Bengt Grahn. Bengt Grahn fr Rakereds skattegård. Född i Gammalkil 1774 7/11. Afskedad lifegrenadiern och skatteman. Ingick äktenskap 1799 för 1:sta gn med Maja Greta Månsdr, som dog 1818 och 2:dra gn med Anna Samuelsdotter som öfverlefver honom. Haft i bägge äktenskapen 13 barn af hvilka 4 leva. Tjänst i 26 år, bevistat fälttågen blivit fången i Frankrike. Begr d 16 lungrot 54 år gift.

Göran Nilseryd

Källor Valkebo härad Ala :35

Vikingstad C3,C4, A1 10-14

Johan Birath "Brännvin, vatten och bröd!

Boken Rakered "En försvunnen socken" Vikingstads HBF

B-Ekonomibrev
Vikingstads Hembygdsförening
Returadress Gunnar Månsson, Torsgatan 14A
590 49 Vikingstad

Kommande aktiviteter:

Lördag 5 dec. Julmarknad i samarbete med SIV(samverkan i Vikingstad)

Hembygdsgården i Vikingstad.

kl 11.00 - 14.00.

Knallar, hantverkare, fika, underhållning och mycket mera.

Vill du eller någon du känner vara med?
Kontakta då malinotmalm@hotmail.com

2016

Årsmöte söndag 6 mars kl 17.00 i Vikingstad missionskyrka.

Valberedning inför årsmötet:

Rickard Fransson 070 - 522 52 56

Vakant, intresserad?

Vi ska renovera hembygdsföreningens brandsprutor till brukbart skick.

Tack till dem som skänkt priser till våra lotterier, ICA Supermarket och Q8, samt varor, Magnus Nilsson med flera på höstmarknaden på hembygdsgården.

Tack också till dem som skänkt olika saker till samlingarna, och skänkt möbler till trädgården.

Välkomna nya medlemmar, både till föreningen och våra aktiviteter. Det finns plats för ytterligare tillskott, medlemskap för 120 kr 2016.

Har ni artiklar eller bilder så mottages de tacksamt av hembygdsföreningen.

Aktivitetserna utföres i samarbete med Studieförbundet.

